

Startpositie voor een veranderproces

XBRL is nooit klaar

XBRL of toch SBR? We hebben het er vaak over. Maar is dit wel terecht? Voorlopig raken we er nog niet over uitgepraat. Er zijn genoeg redenen om aan te nemen dat XBRL de toekomst heeft. Er is echter geen eindstation, want XBRL zal als open standaard altijd verder ontwikkeld worden....

Tekst: Mark Bisschop

Vanaf 2013 zijn de eerste verplichte SBR-stromen op gang gekomen naar de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel. Deze overgang naar SBR verliep relatief geruisloos. Dat is mooi, want SBR heeft zich hierdoor steeds meer kunnen bewijzen. Misschien wel minder mooi is dat we op andere vlakken nog een behoorlijke digitaliserings- en standaardisatieslag zullen moeten maken. SBR speelt daarin een belangrijke rol. SBR hangt, in meerdere of mindere mate, samen met ontwikkelingen als de cloud, het Referentie GrootboekSchema (RGS), online samenwerken met klanten, elektronisch factureren via UBL, dashboarding, data-analyse, etc. Een cosmetische overgang (ook wel bolt-on implementatie genoemd) voor bijvoorbeeld jaarrekening- en kredietrapportagestromen, zoals dit is gebeurd voor de fiscale stromen in 2013, ligt dan zeker niet voor de hand. Kortom: het SBR-succes hangt af van de inrichting van het (administratieve) proces.

Procesflow XBRL-rapportage

Het proces om te komen tot een succesvolle aanlevering van een XBRL-rapportage kan grofweg worden opgesplitst in vier processtappen. De accountantscontrole wordt daarbij buiten beschouwing gelaten.

1. Genereren

In het softwarepakket zal een XBRL-rapportage (instance document) gegenereerd worden. Afhankelijk van hoe het softwarepakket omgaat met taxonomieën, zal er wel of geen XBRL-tagging plaatsvinden. De ondersteuning van RGS zal hierbij een belangrijke rol gaan spelen. Wanneer de administratie is gekoppeld aan het RGS, zal hier de koppeling met de taxonomie al gelegd worden. De XBRL-tagging aan rapportagecodes is hierdoor niet meer nodig.

2. Valideren

Een XBRL-rapportage moet voldoen aan allerlei validatieregels. Veel van deze regels en business rules zijn vastgelegd

in een FRIS-document (Financial Reporting Instance Standards), dat bij een taxonomie gepubliceerd wordt. Om een voorbeeld te geven: een KvK FRIS-regel dwingt af dat de datumvaststelling van de jaarrekening niet in de toekomst mag liggen. Het softwarepakket zal deze validatie moeten ondersteunen. Ondersteunt de software al dit soort validatieregels niet, dan bestaat de kans dat de XBRL-rapportage later in de keten wordt afgekeurd. Het XBRL-rapportageproces start dan weer opnieuw.

3. Autoriseren

In een efficiënt en optimaal proces vraagt een digitaal aanleverproces ook om digitale autorisaties, die geborgd zijn in de audit trail. Per XBRL-rapportage moet inzichtelijk zijn wanneer welke persoon waarvoor autorisatie heeft gegeven.

4. Aanleveren

XBRL-rapportages worden veelal door het accountantskantoor aangeleverd bij Digipoort of de BIV (Bancaire Infrastructurele Voorzieningen), het rapportageportaal voor de kredietrapportages. Dit gebeurt met een organisatiegebonden PKIoverheid services certificaat. Dit brengt een stuk verantwoordelijkheid met zich mee. Belangrijk is ook de statusinformatie die bijvoorbeeld Digipoort teruggeeft. Software dient deze op juiste wijze te implementeren, om zeker te weten dat de aanlevering juist ontvangen is en verwerkt kan worden. Deze zogenaamde status- en foutcodes zijn ook belangrijk omdat ze een juridische waarde representeren.

Waar staan we nu?

De business case blijft een belangrijk aandachtspunt. Een verplichtstelling is geen business case, maar meer

een enabler van iets wat zeker een business case zal worden. In de eerste plaats zorgen we er op dit moment voor dat we kunnen aanleveren via SBR. De potentie die XBRL heeft, is een latent voordeel waar nog een aantal stappen voor gezet worden.

Aanleveren via SBR is de start. Willen we voordelen gaan behalen van deze standaard, dan ligt er in de gehele keten nog een stuk werk voor ons. Accountants wachten op softwareleveranciers. Softwareleveranciers wachten op accountants. Een bekend kip-eiverhaal waar we nog steeds mee te maken hebben. SBR wordt te veel benaderd vanuit bestaande werkprocessen en uitgangspunten. Plat gezegd: een printknop vervangen door een ver-

Willen we de voordelen behalen van XBRL, dan ligt er in de hele keten nog werk. Accountants wachten op softwareleveranciers. Softwareleveranciers wachten op accountants.

zendknop betekent dat je cosmetisch klaar bent, maar niet van de voordelen zult gaan genieten. Softwareleveranciers zijn op hun beurt voorzichtig, vanwege de beperkte klantvraag die zij krijgen. Leveranciers die inno-

PROCESAANPASSINGEN

Binnenkort is het alleen nog mogelijk om jaarrekeningen via SBR te deponeren bij de Kamer van Koophandel via Digipoort. Eerst voor kleine rechtspersonen en niet veel later ook voor middelgrote en grote rechtspersonen. De impact is groot en leidt automatisch tot procesaanpassingen:

1. RGS zorgt ervoor dat het grootboek gestandaardiseerd zal worden, een XBRL-mapping zal dus hier -vroeg in de administratieve keten - plaatsvinden en niet op basis van rapportagecodes.
2. Door RGS is rapporteren vanuit de bron weer een stapje dichterbij.
3. Digitale aanlevering in een analoog proces vraagt om digitaal communiceren met de klant in plaats van gebruik te maken van een print- of pdf-knop.
4. Wanneer er een XBRL-jaarrekening naar de klant is gestuurd, dient deze wel valide te zijn.
5. De accountantsverklaring wordt straks gegeven bij een XBRL-jaarrekening. Met behulp van een persoonsgebonden beroepscertificaat dient de XBRL-jaarrekening te worden gewaarmerkt en wordt de XBRL-verklaring ondertekend. Certificatenbeleid zal een onderdeel van het risk- en complianceproces worden.

```

pt type="text/tableHeadTemplate">
th class="" scope="col">{this}</th>
ipt>
pt type="text/tableRowTemplate">
tr>
  <td scope="row">{name}</td>
  {formatData|tableRowSubTemplate}
  </tr>
ipt>
pt type="text/tableRowSubTemplate">
td class="cijfers-grijs">{tableValue}</td>
ipt>
pt type="text/legendTemplate">
div class="legend {strType} {strIcon} {strSelected}">
  <svg version="1.1" xmlns="http://www.w3.org/2000/svg" wic
    <g class="marker circle">
      <path fill="none" d="M 0 11 L 16 11" stroke="{str
      <path fill="{strColorDynamic}" d="M 8 7 C 13.328
    </g>
    <g class="marker diamond">
      <path fill="none" d="M 0 11 L 16 11" stroke="{str
      <path fill="{strColorDynamic}" d="M 8 7 L 12 11 8
    </g>
    <g class="marker square">
      <path fill="none" d="M 0 11 L 16 11" stroke="{str
      <path fill="{strColorDynamic}" d="M 4 7 L 12 7 12
    </g>
    <g class="marker triangle">
      <path fill="none" d="M 0 11 L 16 11" stroke="{str
      <path fill="{strColorDynamic}" d="M 8 7 L 12 15 4
    </g>
    <g class="marker triangle-down">

```

Een verplichtstelling is geen business case maar meer een enabler van iets wat zeker een business case zal worden.

veren en afstappen van de 'oude uitgangspunten' zijn er zeker. Hun vliegwielen moeten echter nog gevonden worden. Dit vraagt tijd. Marktwerking zal zijn werk doen.

Waar gaan we naartoe?

SBR staat niet op zichzelf. Dit maakt het ook lastig om aan te geven hoe de toekomst van XBRL eruit ziet. De XBRL-trein dendert ondertussen echter wel door. De drie gouden SBR-regels zijn belangrijk:

1. SBR-rapporteren vanuit de bron;
2. Eenmalige vastlegging, meervoudig gebruik;
3. Valideer zo vroeg mogelijk in het proces.

Het hanteren van deze drie uitgangspunten levert de startpositie voor een veranderingslag:

- Accountants kunnen dan de jaarrekening als een afgeleide zien, in plaats van deze te zien als een primaire 'deliverable' naar klanten toe. Accountants kunnen nu

DE 3 GOUDEN SBR-REGELS:

1. SBR-rapporteren vanuit de bron
2. Eenmalige vastlegging, meervoudig gebruik
3. Valideer zo vroeg mogelijk in het proces.

frequenter en gedetailleerder rapporteren aan hun klanten.

- Oriënteer je op een (nieuw) softwarepakket dat is opgebouwd vanuit het SBR- gedachtegoed, dat het mogelijk maakt om vanuit een efficiënt ingerichte gegevensstroom verschillende rapportages te genereren, die relatief eenvoudig op maat kunnen worden aangepast aan de informatievraag van de Belastingdienst, de KvK, het CBS maar ook (en vooral) op maat van de ondernemer. Bij dat laatste ligt voor de klant – de ondernemer – de grootste toegevoegde waarde.
- Benader veranderingen vanuit het proces. Software-applicaties zullen steeds meer web-based (SaaS) aangeboden worden. De koppelaarheid met andere applicaties zal daarbij als één van de belangrijkste criteria meegenomen worden in verandertrajecten.
- Het onderscheidend vermogen van de accountant zal niet liggen op het leveren van rapportages; deze zullen immers gestandaardiseerd tot stand komen en worden geleverd tegen een lage prijs. Dit vraagt om efficiency, waarbij de noodzaak voor vernieuwing zal toenemen. Wat zijn de unique selling points van uw kantoor?

Bent u geïnteresseerd in de wijze waarop XBRL nog meer toegevoegde waarde voor uw kantoor kan gaan leveren? Verdiep u dan eens in ontwikkelingen als de 'XBRL Formula linkbase' en 'table linkbase'. SBR (of toch XBRL) wordt steeds leuker.

Mark Bisschop is Adviseur IT & Verandermanagement bij DOCCO.